

se beze svolení majitele pozemku a ve větším rozsahu, nýbrž sluší spařovat v něm toliko polní pých podle moravského zemského zákona ze dne 13. ledna 1874, čís. 12 z. zák. z roku 1875, jenž v § 11 ustanovuje: »Paběrkování v zahradách, ovocných sadech, vinohradech nebo na rolích a lukách je za noční doby bezpodmínečně zapovězeno, jinak však je jen s povolením dotyčného majitele pozemku dovoleno.« Vyšetřování a trestání polního pychu náleží však podle moravského zemského zákona ze dne 22. dubna 1894, čís. 51 z. zák., obecnímu představenému obce, v jejíž obvodu byl polní pých spáchán. V souzeném případě spokojuje se rozsudek, jenž, jak vychází na jevo z druhého odstavce rozhodovacích důvodů, bere za zjištěno, že čin byl spáchán po sklizni cibule, zjištěním, že obžalovaná nasbírala a přisvojila si na poli patřícím velkostatku v L. ve více útocích 130 kg cibule v úhrnné ceně 104 Kč, ač neměla k tomu povolení správy velkostatku. Naproti tomu nezabývá se rozsudek, jenž — mimochodem řečeno — v rozhodovacích důvodech neuvádí skutečností opodstatňujících kvalifikaci zločinu krádeže podle §§ 174 II a) a 176 II a) tr. zák. shora naznačenými okolnostmi, jež jsou rozhodné pro kvalifikaci nedovoleného paběrkování na cizím poli jako krádeže na rozdíl od pouhého polního pychu, zda vyhradil si majitel pozemku zužitkování cibule po sklizni zbylé a zda byla tato okolnost obžalované známa (viz též rozh. č. 549 sb. n. s.). Poněvadž jest rozsudek z posléz uvedeného důvodu stížen zmatkem podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. a poněvadž nelze pro nedostatek potřebných skutkových zjištění vyhnouti se nařízení nového hlavního líčení, takže zrušovací soud nemůže ve věci samé rozhodnouti, bylo za souhlasu generální prokuratury zmateční stížnosti podle § 5 zákona ze dne 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878, již při neveřejné poradě vyhověti, napadený rozsudek zrušiti a věc vrátiti soudu prvé stolice k opětovnému projednání a rozhodnutí, aniž bylo třeba obírat se formálními důvody zmatečnosti stížností uplatňovanými.

Čís. 3143.

Byla-li urážka na cti spáchána spojitostí dvou neperiodických tiskopisů (připojením seznamu lékařů k vyhlášce nemocenské pokladny a rozesláním jich členům této pokladny) není ten, kdo jako původce jednoho tiskopisu (seznamu) zařídil spojení a rozeslání jich, pouhým rozšiřovatelem, jenž by se mohl dovolávat sprostění zodpovědnosti ve smyslu § 1 (2) tisk. nov., nýbrž zodpovídá za přechin proti bezpečnosti cti. Nezáleží na tom, že je tu i jiný nestíhaný původce druhého tiskopisu (vyhlášky), stačí, že jeden z nich mohl býti před soud postaven; nezáleží ani na tom, že ani ten ani onen tiskopis sám o sobě neobsahuje urážku na cti, stačí, že se urážka podává ze spojitosti obou tiskopisů, z nichž v jednom je na druhý odkázáno.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1928, Zm I 319/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského jako kmetského soudu v Hradci Králové ze dne 18. února 1927, pokud jím byl obžalo-

vaný, byv obžalován pro přečin proti bezpečnosti cti podle §§ 488 a 491 tr. zák., uznán vinným toliko přestupkem proti bezpečnosti cti podle § 491 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti soukromých obžalobců, zrušil napadený rozsudek v celém rozsahu a uznal obžalovaného vinným, že na jaře 1926 dal v H. rozšiřovati a veřejně vyvěšovati vyhlášku »Nemocenské pokladny soukromých úředníků a zřízenců v Praze«, jež obsahovala tato slova: »Vzhledem k tomu, že tento postup některých nesvědomitých lékařů ohrožuje výhody samostatného úřednického pojištění a vyčerpává peníze pojištěnci pro svoji ochranu v nemoci stíradané, rozhodli jsme se zařaditi do nově vydaných seznamů volně volitelných lékařů dobré, odborně kvalifikované, poctivé a svědomité lékaře a žádáme pojištěnce, by po dobu sporu jiných nevyhlédávali« a že zároveň s touto vyhláškou dal rozšiřovati seznam lékařů tištěný v H., jež sám pořídil a na nějž se vyhláška odvolává a do něhož nepojal jmen soukromých obžalobců, vesměs odborných lékařů v H., —, takto, neuváděje určitých skutků, vinil soukromé obžalobce tím, že neuvedl jejich jména v seznamu, znameními na ně připadajícími z opovrhlivých vlastností a opovrhlivého smýšlení, čím se dopustil přečinu proti bezpečnosti cti podle §§ 491 a 493 tr. zák.

D ů v o d y:

I. Zmateční stížnost obžalovaného dovolává se číselně důvodů zmatečnosti podle čís. 5 a 9 a) po případě b) § 281 tr. ř. Pod hledisko prvního z těchto důvodů zmatečnosti spadá námitka, že rozsudek proto dochází k výkladu vyhlášky Nemocenské pokladny a k dalším důsledkům v neprospěch obžalovaného, že přihlížel jen k odstavci, na který klade důraz soukromá obžaloba, a k doslovu seznamu obžalovaným pořízeného, avšak přehlédl souvislost onoho odstavce vyhlášky s jejím předchozím odstavcem. Vytýká se tedy rozsudku neúplnost. Než výtku ta je neodůvodněna, poněvadž jednak rozsudek nepřehlíží, že se ve vyhlášce Nemocenské pokladny mluví nejprve o sporu mezi Nemocenskou pokladnou a lékařskými organizacemi a o tom, že někteří lékaři požadují nepřiměřeně vysoké honoráře, jednak nelze seznati, jak by bylo mohlo posouzení případu dopadnouti pro obžalovaného příznivěji, kdyby byl rozsudek vskutku podrobněji uvedl obsah prvního odstavce vyhlášky Nemocenské pokladny i v těch obrazech, jimiž je opodstatňováno označení některých (tam nejmenovaných) lékařů za nesvědomité. Rovněž není rozsudek stížen neúplností proto, že se nezabývá posledním odstavcem vyhlášky Nemocenské pokladny, kde se praví, že Nemocenská pokladna jest ochotna s každým poctivým lékařem ujednati smlouvu a doplniti nově vydané seznamy dalšími lékaři. Neboť tento odstavec nevdá logické správnosti závěru, jímž dochází soud kmetský k přesvědčení, že členové Nemocenské pokladny, jimž byli soukromí obžalobci známi, dostavše vyhlášku Nemocenské pokladny, kde se praví: »Vzhledem k tomu, že tento postup některých nesvědomitých lékařů rozhodli jsme se zařaditi do nově vydaných seznamů volně volitelných lékařů dobré, odborně kvalifikované, poctivé a svědomité lékaře a žádáme po-

jištěnce, by pro dobu sporu jiných nevyhledávali» a seznam se jmény lékařů, v němž soukromí žalobcové uvedeni nebyli (ač až do sporu léčili členy této pokladny) — musili mítí dojem, že soukromí obžalobci nebyli do seznamu pojati proto, poněvadž jsou nesvědomití v požadování vysokých honorářů a nejsou dobrými, odborně kvalifikovanými, poctivými a svědomitými lékaři. Nešloť o to, co si Nemocenská pokladna vyhrazuje dále učiniti, nýbrž o to, jaký smysl se seznatelně ba nutně podával pro členy Nemocenské pokladny ze spojitosti obou tiskopisů již tak, jak zněly. Smysl ten je závazně pro soud zrušovací (§ 288 čís. 3 tr. ř.) a tudíž i pro stěžovatele zjištěn soudem nalézacím, jemuž je zásadou § 258 tr. ř. vyhrazeno, by vyšetřil a zjistil smysl a dosah žalovaného projevu. A proti dotyčnému výkladu smyslu obou tiskopisů v očích členů pokladny stížnost jen brojí svými dalšími výklady, jež nemohou býti uznány za zákonu hovící provádění žádného ze zákonných důvodů zmatečnosti vůbec, nejméně pak uplatňovaných důvodů hmotněprávních. To platí také o vývodech, jimiž stížnost obžalovaného popírá skutkový předpoklad rozsudku, že obžalovaný vyhlášku zaslanou mu z Ústřední nemocenské pokladny četl a že musil si býti, to jest, že jistě si byl vědom toho, že, sestaviv a připojiv dotyčný seznam lékařů k vyhlášce a zařídív rozeslati vyhlášku se seznamem členů Nemocenské pokladny dotýká se cti těch lékařů, kteří v seznamu nejsou uvedeni a zejména cti soukromých obžalobců, kteří dříve členy nemocenské pokladny léčili a které obžalovaný vědomě a úmyslně vynechal. Dotyčné vývody zmateční stížnosti nejen nevyžadují, nýbrž ani nedovolují, by se jimi bylo obíráno, poněvadž znamenají vybočení z mezí daných stížností zásadou § 288 čís. 3 tr. ř., přičíce se skutkovým zjištěním rozsudku, jež nejsou po stránce formální ani napadena. Jen tolik budiž podotčeno, že pokud stížnost zdůrazňuje, že obžalovaný, rozesílaje vyhlášku se seznamem, vykonával příkaz svého zaměstnavatele, nemůže dojíti úspěchu ani s hlediska právního ani po stránce formální, poněvadž stěžovatel sám nikdy netvrdil, že byl při tom ve stavu, jaký předpokládá § 2 g) tr. zák., takže jeho trestní zodpovědnost za vlastní činy vůbec není pochybná. Pokud se obžalovaný při zrušovacím roku odvolával na předpisy § 5 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., stačí poukázati k tomu, že obžalovaný nebyl osobou, na niž pomýšleno v této stati zákona, pokud se týče v jeho § 24, nehledíc k tomu, že se své strany neučinil, čeho tu zákon vyžaduje k dosažení beztrestnosti. Zmateční stížnost obžalovaného bylo tudíž zamítnouti jako bezdůvodnou, pokud se týče po zákonu neprovedenou.

II. Odůvodněna jest naproti tomu zmateční stížnost soukromých obžalobců, ovšem nikoli podle § 281 čís. 9 a), nýbrž podle čís. 10 téže stati zákona. Žalováno bylo na obžalovaného pro přečin urážky na cti podle §§ 488, 491 tr. zák., trestný podle § 493 tr. zák., protože byl spáchán v rozšiřovaných dílech tiskových rozšiřováním vyhlášky Nemocenské pokladny a seznamu lékařů, pořízeného obžalovaným. Kmetský soud spatřuje sice v připojení seznamu k vyhlášce a v rozeslání jich skutkovou podstatu urážky na cti ve smyslu § 491 tr. zák., kvalifikuje ji však za přestupek; má za to, že, poněvadž žádný z obou tiskopisů sám o sobě neobsahuje nic trestného, žádné urážky, nebyla urážka na

cti spáchána obsahem tiskopisu, nýbrž toliko a teprve připojením seznamu k vyhlášce a rozesláním jich; nedopustil prý se tedy obžalovaný trestného činu podle zákona trestního ve spojení se zákonem o tisku (míněna jest asi novela ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.) a nelze v jeho činu shledati urážku spáchanou tiskopisem podle druhé věty § 493 tr. zák. a tudíž přečinu podle § 1 uvedeného zákona. Kmetický soud jest tu na scestí — nehledíc ani k tomu, že by se svého stanoviska nesměl po zákonu ve věci rozhodnouti, nýbrž měl se prohlásiti nepřislušným a odstoupiti věc příslušnému soudu okresnímu (§ 28 uvedeného zákona a § 6 vládního nařízení ze dne 16. června 1924, čís. 125 sb. z. a n. Podle vlastního pojetí věci rozsudkem byli soukromí obžalobci na své cti dotčeni tím, že členové Nemocenské poklady, dostavše řečenou vyhlášku a seznam doporučovaných lékařů, musili mítí dojem, že se soukromým obžalobcům znamením na ně připadajícími přičítají opovržlivé vlastnosti a opovržlivé smýšlení. Jak seznam, tak vyhláška byly tiskopisy (ovšem neperiodické), neboť byly pořízeny tiskařským lisem (druhý odstavec čl. II. uvoz. pat. k ob. zák. tr. a § 4 zákona o tisku ze 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. na rok 1863); to obžalovaný ostatně sám doznal při svém zodpovědném výslechu. Že urážka byla spáchána teprve připojením seznamu k vyhlášce a rozesláním jich, jest správné, a proto také obžalovaný za ni zodpovídá ve smyslu §§ 7 (také 10) a 239 tr. zák. jakožto osoba spolupůsobivší při rozšiřování trestného tiskopisu. Tato zodpovědnost jest odstavcem (1) § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. výslovně zachována a platí tedy i předpisy tohoto zákona jakož i § 493 tr. zák., předpokládajíc ovšem, že se urážka na cti stala obsahem tiskopisu. Tento předpoklad však nemůže býti úspěšně popírán poukazem na to, že žádný z obou tiskopisů sám o sobě neobsahuje ve svém doslovu urážky na cti. Neboť, nehledíc k tomu, že správnost tohoto předpokladu není, pokud jde o vyhlášku samu, o sobě nikterak nepochybná, stačí úplně, že se urážka podává — jak rozsudek sám vlastně předpokládá — ze spojitosti obou tiskopisů, z nichž v jednom jest na druhý odkázáno, takže právě obsahem (negativním) druhého z nich nabývá obsah prvního směru a záhrocení proti určitému okruhu fysických osob, na něž takto dopadá to, co se o některých lékařích nepěkného praví ve vyhlášce, a uzavírá se tak kruh objektivních náležitostí skutkové podstaty urážky na cti. Zvěděli-li tedy členové Nemocenské pokladny o soukromých obžalobcích to, co jim bylo k necti, nutným (podle samého rozsudku) závěrem z obsahu tištěné vyhlášky ve spojení s tím, co vysvítá z obsahu přiloženého k ní tištěného seznamu, neměl kmetický soud pochybovati o tom, že urážka byla spáchána obsahem tiskopisu a že tudíž spadala pod hledisko § 493 tr. zák. a jako taková v kvalifikaci přečinu pod zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. Ve své spojitosti představovaly oba tiskopisy »tiskopis trestný«, jak se vyjadřuje § 7 tr. zák. a svým spolupůsobením při jeho rozšiřování provinil se obžalovaný přečinem spáchaným obsahem tohoto tiskopisu (§§ 7, 239, 493 tr. zák.). Jest ovšem pravda, že široký okruh osob, jež lze podle § 7 tr. zák. stíhati pro trestný skutek spáchaný obsahem tiskopisu, došel v (2) odst. § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. pro případ tam

předpokládaný súžení na původce a zodpovědného redaktora, na jehož místo nastupuje při tiskopisech neperiodických podle § 24 téhož zákona nakladatel (vydatel) a, není-li znám, zodpovědný správce tiskárny. Této stati zákona dovolává se však obžalovaný ve svém odvodu na zmateční stížnost soukromých obžalobců neprávem, neboť ono ustanovení zachovává zodpovědnost původcovu a zbavuje — nehledíc k ostatním podmínkám — osoby jinak podle § 7 tr. zák. trestné jen pro ten případ zodpovědnosti, že nejsou původci. Obžalovaný byl však, jak doznává a rozsudkem zjištěno, původcem jednoho z tiskopisů, jenž svým obsahem ve spojení s druhým zakládal skutkovou podstatu trestného skutku, sestaviv seznam lékařů za tím účelem, by byl uveřejněn tiskem a dav jej vytisknouti. Byl ostatně též »ihned stíhán a postaven před tuzemský soud«. Že byl tu i jiný, nestíhaný původce druhého z obou tiskopisů, nemůže nic měniti na zodpovědnosti obžalovaného, neboť § 1 odst. (2) uvedeného zákona pomýšlí i na ten případ, že alespoň jeden z původců mohl býti ihned stíhán a postaven před soud. I když dlužno připustiti, že za zvláštních okolností tohoto případu nebylo by správné čítati trestnost jednání obžalovaného jakožto pisatele jím pořízeného seznamu lékařů od doby stanovené v první větě § 10 tr. zák., t. j. ode dne, kdy dal seznam do tisku, a že spíše platiti tu musí druhá věta tohoto paragrafu, takže jeho zavinění povstalo teprve spojením obou tiskopisů a zařízením jejich rozesílání, nemění to přece nic na tom, že obžalovaný byl spolupůvodcem závadných tiskopisů v jejich spojitosti a že tedy nemůže býti pokládán za pouhého rozšiřovatele a s tohoto hlediska dovolávati se ustanovení § 1 odst. (2) uvedené novely s tím účinkem, že by byl zodpovědnosti prost. Bylo proto důvodné zmateční stížnosti soukromých obžalobců vyhověti, napadený rozsudek v celém rozsahu zrušiti a uznati podle § 288 čís. 3 tr. ř. ve věci samé právem, jak uvedeno, an rozsudek obsahuje dostatečná zjištění po stránce objektivní i subjektivní, by mohlo býti ihned rozhodnuto.

Čís. 3144.

Skutková podstata přečinu podle § 486 čís. 2 tr. zák. jest naplněna tím, že dlužník několika věřitelů, poznav svou nezpůsobilost platiti, nenavrhně včas, bez průtahů, který by mohl poškoditi věřitele, vyrovnací řízení (vyhlášení úpadku), nebo předsevzme takové úkony, dotýkající se jeho jmění (platí dluhy nebo činí nové), jimiž poškodí věřitele — buď že se zmenší kvota, již by se bylo dostalo věřitelům, kteří tu byli již v době nastalé insolvence, nebo že se novým věřitelům nedostane úplného zaplacení.

V subjektivním směru se předpokládá pouze vědomí pachatelovo o nezpůsobilosti k placení, nikoliv také vědomí, že jedná nedbale a že svou nedbalostí poškozuje věřitele.

(Rozh. ze dne 4. dubna 1928, Zm II 487/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě